

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. J. Fabčič) tiska in zal.

SOČA

»Vse za narod, svobodo in napredek!« *Dr. K. Lavric.*

Uredništvo

kolodvor; Državni kolodvor. — V Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

»Odrgano, že požoltelo listje je letalo

oče je mahal, mahal kakor nor. Ona je omahnila na tla in skrivala obličje v dlani.

»Našel sem svoje stariše z navadnimi
obrazi. Mati mi je rekla samo: »Koliko

zuje narodnega izdajstva, da pavendar vsak ljubi svoj narod. Povdarjal je, da je Lah ter da čuti kot Lah. (Črnivec!) Potem je govoril o šolah med drugim: Pri Sv. Jakobu je slovenska zasebna šola, ki ima podružnico na Aquedottu. To šola vzdržava neko slovensko društvo, a podpira jo vlada. V slovensko šolo pri Sv. Jakobu in podružnico na Aquedottu je vpisanih preko 1000 slovenskih otrok. Te otroke poučujejo samo v slovenskem jeziku učitelji, ki sovražijo italijanstvo. Otrokom se vceplja v šoli sovražstvo do vsega italijanskega. Vprašam vas, ali ne bi bilo bolje, ko bi se pouk vršil slovenski pa tudi italijanski po učiteljih, ki bi bili odvisni od občine, ki bi bili pod nadzorstvom občine in ki ne bi sovražili italijanstva? V interesu italijanstva, v interesu asimilacije je, da se da Slovanom slovanske šole, to tembolj, ker si jih lahko napravijo tudi sami in ker jih vlada podpira. A v teh šolah bi se moralo poučevati tudi italijanski, ker brez poznanja italijanščine ni mogoče živeti v Trstu, v italijanskem mestu, kjer je poznanje italijanskega tako potrebno za življenje, kakor zrak. A če je njegova stranka za slovenske šole v Trstu, ne

in pivcev, se je razlegel njegov večni:

»Dečko, se en vrček — in novo pipo!«

dela radi slovenske stranke, ki tega ne zasluži, ampak radi slovenskega proletarijata. Slovenci so vedno pobijali vse italijanske zahteve na polju šolstva, zahtevali so slovensko učiteljske v po večini italijanski Gorici, a bili proti italijanski univerzi v Trstu. Pridružuje se predlogu dr. Wilfana in ponovi ob enem predlog Pittonija, naj se izvoli mešan odbor, ki bo imel nalogo, rešiti vsa preporna narodna vprašanja.

Temu so sledili odgovori, govorili so pred vsem dr. Slavik, ki je pobil razne laške trditve.

Cerniutz je povedal torej dosti jasno, da so socialni demokratje v Trstu istega mnenja, kakor laški gospodujoči liberalci, da se morajo namreč Slovenci v Trstu potom asimilacije polasčiti! To je vendar odkrita beseda!

Privoščijo Slovencem v Trstu slovenske šole, ali le v ta namen, da se asimilirajo, da se poitalijančijo. Te slovenske šole morejo biti popolnoma pod laškim vplivom, slovenski otroci naj se učijo v glavnem poveljevanja laštva ter naj postanejo Lah. Čez čas bi morda potem sploh ne bilo več treba slovenskih šol....

Laški socialni demokrat je Lah, ravno tak šovinist, kakor laški liberalci, slovenski socialni demokrat mora biti, kot posledica Črnivčevih izvajanj, le zato tu, da se asinilira ter postane Lah, kakor je postal Črnivec! Slovenci v Trstu treba iztrebiti — to je geslo soc. demokracije v Trstu kakor tudi Lahov sploh!

Ali ste jih slišali? Ali jih vidite?

Pri nas na Goriškem se delajo v današnjih časih — kakor kaže — velike narodnjake in prijatelje narodne ideje, v resnici pa so nam prelevili n. pr. v Gorici že marsikakega Slovenca v Laha.

Poznamo novejšega akademično-izobraženega soc. demokrata, ki rad zatrdjuje, da jim je narodnost deveta briga. No, Črnivec je govoril odkrito ter povedal, kaj hoče! socialni demokrat je s Slovenci, pa bodisi tu, bodisi tam, za povsodi veljajo njegove besede!

Mi smo pa tega mnenja, da moramo spoštovati svojo narodnost ter delati za njo, kakor delajo laški soc. demokratje za svojo, ter da ni naloga Slovencev, da bi se soc. demokraciji na ljubo potujčevali!....

To v premišljevanje tudi za sedaj pred dopolnilno volitvijo!

Domače vesti.

Za avskultanta je imenovan g. Gustav Puš, pravni praktikant pri tukajšnji okrožni sodniji.

Narodno-napredna stranka na Štajerskem je imela včeraj v Narodnem domu v Celju svoje letno zborovanje ob obilni udeležbi zaupnikov iz vseh okrajev. Govorila sta za napredno stranko na Goriškem g. A. Gabršček, za napredno stranko na Kranjskem pa g. dr. Oražen. — Državni poslanec Roblek je poročal

Vrnitev.

Guy de Maupassant. — Prevel Pastuškin.

Morje biča obalo s svojimi kratkimi in enoličnimi valovi. Kakor ptiči letijo mali beli oblaki, gnani od jadrnega vetra, urno preko prostranega modrega neba in selo v soteski, padajoči doli v ocean, se greje na solncu.

Čisto ob vhodu stoji kraj ceste na samoti Martin-Lévesque-jeva hiša. To je mala ribarska kočica z zidovi od gline, pokrita s slamo in okrašena na vrhu z modrimi lilijami. Vrt v širokosti žepne rute, ki poganja na njem čebula, nekaj zeljnatih glav, peteršilj in podobno želišče, se razprošča pred vrati. Vzdržal ceste je ograjen z živo mejo.

Mož ribari, žena pa popravlja pred hišo luknje v veliki rjavni mreži, ki je raztegnjena po zidu kakor velik kos pajčvine. Štirinajstletno dekletce sedi ob vhodu na vrt na slamnati stolici, nagiba se nazaj in se oslanja s hrbtom na ogrado; v rokah ima nekaj revnega, že večkrat popravljenega in pokrpanega perila. Druga, za leto mlajša deklica ziblje na rokah čisto malega dečka, ki še ne hodi in ne govori; dva paglavca dveh in treh let,

o političnem položaju v državnem zboru, deželni poslanec dr. Kukovec pa o položaju v deželnem zboru. Poslancem napredne stranke je bila izrečena zaupnica. — Sprejetih je bilo več resolucij, katere so utemeljevali razni govorniki. — Več bomo še poročali tudi mi.

Dopolnilna volitev. — Bliža se dan dopolnilne volitve, dan 19. decembra. Tudi klerikalci so se že oglasili s svojim kandidatom. Kandidirajo Zlobca s Ponikev, ki je kandidiral že v kmečkih občinah. Klerikalci upajo, da pojde cel Kras v ogenj za Zlobca, češ, pri ožji volitvi so glasovali zanj tudi naprednjaki in agrarci. Če je glasoval zanj res kdo, ki ni klerikalec, je storil to iz posebnega vzroka pri ožji volitvi, ne bo pa volil Zlobca sedaj pri dopolnilni volitvi kakor tudi ga ni volil pri prvi volitvi. — Klerikalci imajo obrnjeno oko v glavnem na Kras pa računajo, da morejo zmagati le, če bodo glasovali Kraševci za nje vsaj v tolikem številu kakor pri prvotnih volitvah. Klerikalci štejejo denar, pripravljen za Kras; naj stane, kar hoče, pravijo, tisočake in tisočake, samo da bi zmagali. Že delajo po starem receptu: na jeziku imajo vero, ki je v nevarnosti, v roki tiščijo pa krone. Vera in krone naj pomagajo, da bi bil izvoljen še en »katoliški« poslanec.

Kaj storijo Kraševci? Ali se izpolnijo nade klerikalne stranke, katere stavi na Kras? Sramotno bi bilo za Kras, če bi pomagal zopet do zmage klerikalnemu kandidatu, ki ne bo mogel nikdar nič koristiti ne Krasu ne sploh goriškimi Slovincem. Gregorčič je zvezan s Pajerjem in kdor je z Gregorčičem, je proti koristim slovenskega ljudstva. Doba suhih let nam to podpričuje dovolj jasno. Zato bi bil čas, da se ne dajo Kraševci več mamiti po klerikalcih, ker s tem škodujejo največ samim sebi. Vsi poslanci okrog Gregorčiča bodo morali plesati tako, kakor bo godel stari Pajer. Ali so za to izvoljeni od slovenskega ljudstva? Torej, volilci na Krasu, pozor! Proč od klerikalcev! Ponavljamo, da farovžji imajo doslej že dosti poslancev, dajmo ljudstvu še enega poslanca!

Napredna stranka postavi svojega kandidata v najkrajšem času. Sedaj, ko je zopet živo volilno gibanje, je umestno razmotrivati, katera stranka je najprikladnejša za goriške Slovence. Socialnodemokratska že radi tega ne, ker je povsem tuja ter se ne prilega razmeram med nami, klerikalna je farovška stranka, agrarna je vsa zmešana in zbegana ter napoveduje razredni boj — ostane torej le napredna stranka, ki je demokratična, ljudska stranka, kateri edino je mar za tako delovanje, katero more biti res plodonosno za goriške Slovence. — Čemu cepiti moči na to in ono stran; osredotočiti jih treba ter porabiti za delovanje v smislu programa naše ljudske stranke, potem se more res delovati koristno za napredek goriških Slovencev, v prvi vrsti seveda za napredek našega kmetovalca, ki je stebel ljudstva. Vse druge stranke samo cepijo in mešajo, naša pa hoče združevati

zadnji napol v zemlji, si stojita nasproti, vrtnarita z okornimi ročicami in si mečeta pesti prahu in obraz.

Nikdo ne govori. Samo nagajivček, ki ga skušajo uspasvati, joče neprestano s tenkim, vresečim in piskajočim glasom. Na oknu dremlje mačka in pod zidom tygrijo razpihnjene levkoje lepo krdelo belih cvetov, nad katerimi brenči nebroj mušic.

Dekle, ki šiva ob vhodu, zakliče mahoma:

— Mama!

Mati odgovori:

— Kaj ti je?

— Glejte ga že zopet.

Že od jutra so vsi vznemirjeni, ker se potepa neznan človek okrog hiše: starec, ki je podoben beraču. Opaziti ga je bilo že, ko so spremljale očeta doli k čolnu, da bi mu pomagale vanj. Sedel je nad jarkom obrnjen proti vratom. Ko so se pozneje vrnile z brega, so ga našle prav tam; opazoval je njihovo hišo.

Zdel se je bolan in silno reven. Ni se zganil več kakor celo uro; a ko je videl, da ga gledajo kakor zločinca, je vstal in se odpravil s šepajočo nogo.

Toda kmalu nato so ga videle, da se vrača s počasnim in trudnim korakom; in

moči ter jih osredotočiti za resnično pozitivno delo v dobrobit našega ljudstva. Zato pa naj se je oklenejo vsi, ki mislijo resno in dobro z bodočnostjo Slovencev na Goriškem!

Kličemo vsem tem: pojdite volit vsi kot en mož na dan dopolnilne volitve našega kandidata!

Kako komentirajo Lah izgon slovanščine iz cerkve v Istri? — O znanem ukazu škofa Nagla, izdanem sporazumno z Rimom, pravijo Lah, da tak ukaz je bil edino umesten: slovanščina mora iz cerkve v Istri popolnoma izginiti ter napraviti prostor edini latinščini. Če je sedaj za Kastavščino še neka izjema, mora nehati o prvi priliki tudi ta izjema, kajti cerkve v Primorju so latinske in le latinščina sme gospodovati v njih. Hvalijo škofa Nagla in papeža, ki je bil kot beneški patriarh prijatelj ranjkega Campitellija, s čemur je dosti povedano, zahtevajo pa zraven še, da mora narediti škof Nagl še korak naprej po vzorcu poreškega škofa Flappa ter po izgonu slovanščine pregnati iz cerkva med istrskimi Slovani počasi tudi slovanske duhovnike, nadomestiti jih z laškimi, ki bodo pridigali laško, tako da bo cerkev v Primorju popolnoma latinska in laška ter da bo cvetelo v njej polasčevanje kakor cvete pod krivo škofovsko palico v Poreču. Lah vriskajo radi Naglovega ukaza ter kričijo na Slovence, da so le tujci v katoliški cerkvi, da so gostje, ki imajo močati in lepo pokorni biti, če ne se jih pritisne še bolj! Lep je ta laški komentar, visoko povzdiguje latinsko cerkev, pada pa ugled te latinske in laške cerkve pri slovanskem prebivalstvu, tudi pri navadnem istrskem seljaku ter pade kmalu na nič.... Če bi kdo zanetil ogenj sedaj, to bi gorelo!!

Kaj pa pravi k izgonu nadpastir, goriški nadškof in knez???

Laški realni gimnazij v Gorici. — Nekaj goriških Lahov je imelo včeraj shod na katerem je bilo govora o ustanovitvi laškega realnega gimnazija v Gorici. Izvolili so odbor, ki bo skrbel za to, da ne pride do takega gimnazija; saj se pečajo že dolgo časa s to rečjo pa ni še nič in tudi ne bo nič!

Duhovnik o duhovnikih. — V Šiški pri Ljubljani se je vršil shod. K besedi se je oglašil gospod župnik Bercé. Govoril je nekako tako-le: Častiti rojaki! Oglašil sem se, da izpregovorim par besedi v zadevi naših gospodov kaplanov in župnikov. Predgovornik morda misli, da duhovščina dela to, kar dela — priznam, da je popolnoma pravilno, kar je rekel, da je ravnanje duhovščine v resnici tako — morda po svojem prepričanju. Temu bi ugovarjal. Gospodje duhovniki pač delujejo na oni poti, ki jim je odkazana. Zato pa tudi trdim; med duhovniki je rodoljubje, in vse to, kar dela, ne dela duhovščina po svojem prepričanju, to ji je le vsiljeno delo, vsiljena naloga, ki jo mora izvrševati.

Dajte le duhovščini svobodne roke, in prepričali se boste o tem. — Povsod tam, kjer imate družbo sv. Mohorja, bo-

zopet je sedel, to pot v nekoliko večji daljavi, kakor da hoče vohuniti.

Mati in hčerke so se bale. Zlasti se je vznemirjala mati, ker je bila itak bolj plašne nravi in ker se je imel vrniti njen mož Lévesque z morja še-le z nočjo.

Njen soprog se je imenoval Lévesque; njo so imenovali Martin, oba skupaj sta nosila ime Martin-Lévesque. Evo zakaj: prvih je bila omožena z nekim Martinom, mornarjem, ki je odpotoval vsako poletje v Neufundlandijo na polenovke.

Po dveh letih zakona mu je rodila hčerko in ko je izginila tadj »Dve sestri«, ki je nosila njenega moža, trojambornik iz Dieppa, je bila zopet že šesti mesec v blagoslovljenem stanu.

Nikoli ni dobila nobene novice; nikdo izmed mornarjev, ki so bili na ladiji, se ni povrnil; zato se ga je smatralo za izgubljenega, njega in njegov imetek.

Deset let je čakala Martinova svojega moža in je vzgajala z veliko težavo oba otroka; ker je bila marljiva in dobra ženska, jo je poprosil nato Lévesque, ribič tistega kraja in vdovec, ki je imel enega dečka, za roko. Poročila se je in je imela nato v treh letih še z njim dva otroka.

Živel so revno, a delavno. Kruh je bil drag in meso je bilo pod njihovo streho

dete ineli tudi družbo sv. Cirila in Metoda. (Odobranje!)

Govorim to iz lastne skušnje in lahko vam navedem slučaj, ko mi je odgovoril neki duhovnik na vprašanje, zakaj je ustanovil Marijino družbo, da je storil to le zato, da nasuje škofu nekoliko peska v oči, da potem dobi boljše službo. In v izkazih, ki jih izdaja družba sv. Cirila in Metoda o prispevkih v odgovor na Rosseggerjev sklad, lahko citate »narodni duhovnik I., II., III. itd. — 200 K«. To so narodni duhovniki, ki hočejo žrtvovati na oltar naroda svojih 200 kron, pa se niso upali storiti tega pod imenom, ker se boje, da bi jih potem preganjali.

Zato pa tudi rečem, da duhovščina nastopa tako, kakor nastopa dandanes, edino le vsled terorizma, ne pa po svojem prepričanju. Saj smo vsi duhovniki izšli iz vas, iz ljudstva, in smo za vas, za ljudstvo, če pa ni tako, če duhovščina ne dela tako, je pa temu kriv edino le terorizem!

Juristi okoli »Gorice« so začeli skrbeti za kratek čas bravcem sicer zelo dolgočasne »Gorice«. Zahtevajo, da naj državno pravdnništvo začne kazensko postopati proti »Soči«, češ, da je vplivala na javno mnenje in na izid glavne obravnave proti »Gorici« vsled tožbe g. Gabrščka! Pred vsem seveda je imela namen vplivati na porotnike. Tako pač pravijo juristi okoli »Gorice« in dajejo nauk drž. pravdniku, kaj mora storiti, ker so oni tako ukazali. Kdo pa je nad katoliške juriste pri »Gorici«? Nihče na svetu. Oni so najvišja inštanca, ki ukazuje sedaj preganjanje »Soče«. Sicer dobro vedo, da je »Soča« poročala le o javni razpravi pred okrajno sodnijo, katero je vzročil Gregorčič, vedo tudi, da o taki javni razpravi se sme poročati vse: pričetek, tok, in izid, vedo najbrže tudi, da če je »Soča« po svoje imenovala znano reč, ni zagrešila nikakega vplivanja, ali moške so domišljavi pa hočejo imeti po sodnih vse po svoje: to je preganjanje političnih nasprotnikov, kadar in kakor se njim zdi. Državno pravdnništvo ni zaplenilo »Soče« radi poročila o razpravi pred okr. sodnijo proti Gregorčiču in naznanila o obravnavi, ker pač ni imelo za to nikakega razloga; drugače bi bila brez dvoma zaplenba gotova. Ali juristi hočejo imeti še posebno preganjanje. Prav inkvizicijsko so navdahnjeni katoliški hinavci! Ali ko so se razjezili ter napisali poziv na državno pravdnništvo, so mislili, da so storili nekaj posebnega pa so se revčki le osmešili. Marsikdo se je smejal na njihov račun, ko je bral klobaso v »Gorici«. Jezico razumemo, ali po taki poti si je ne ohladi, marveč si nakopljejo še večjo. Da bi jim le ne škodovalo!

Klerikalna skrb za mejo. — Klerikalci se večkrat pridružujejo, kako da hočejo skrbeti za mejo. Sklenili so bili klerikalci na obnem zboru slov. kršč. soc. zveze v Št. Jakobu v Rožu na Koroškem, da vsako društvo te zveze priredi takozvani »senstiljski dan« ter pojde čisti dobiček v pomoč ogroženemu Št. Ilju na Štajerskem.

Čujmo, kaj poroča o izvršitvi tega sklepa mariborski klerikalno trobilo, ča-

skoro neznano. Pozimi za burje in mraza so se včasih zadolžili pri peku. No, otroci so se pri tem dobro počutili. Ljudje so govorili:

— To so pridni ljudje, ti Martin-Lévesque-ovi. Martinova se ne straši narpornega dela in z Lévesque-om se v ribarstvu ne more nikdo kosati.

Hčerka, sedeča ob ogradi, je povzela:

— Človek bi rekel skoro, da nas pozna. To je pač kak revež z Épreville ali z Ausebosc.

Toda mati se ni dala pregovoriti. Ne, ne, to zagotovo ni krajan, domačin!

Ko je stal že precej časa nepremično kakor kol in upiral z očitno trdovratnostjo svoje oči v Martin-Lévesque-ovo domovanje, je Martinova kar vzrojila, strah jo je tako osrčil, da je pograbila kramp in stopila pred duri:

— Kaj delate tam? — je zavpila proti potepuhu.

Odgovoril je s hripavim glasom: — Srkam svež zrak! Ali sem vam kaj napoti?

Ona je povzela: Zakaj stojite kakor kak volun pred mojo hišo?

Mož je odvrnil:

stita »Straža« v svoji št. 129.: »Koliko nad se je postavilo na obnem zboru pri Sv. Jakobu v Rožu, ko se je dejalo, da bodo vsa društva prirejala letos šentiljski dan v pomoč zatiranim šentiljskim domačinom. Koliko upanja je bilo takrat! Z jasnimi in veselim pogledom smo takrat zrl v svet, češ, saj nam ne bode treba podleči narodnemu sovražniku, ker nam bodo bratje iz cele domovine priskočili na pomoč. A sedaj — ko se leto bliža h koncu, smo imeli priliko opaziti, da so samo štiri društva žrtvovala veselice za svoje zatirane obmejne brate. Kje so pa ostala tedaj druga? Jako žalostno je to, da se za nas ob meji naši bratje v sredini tako malo brigajo«.

No, vidite, taka je klerikalna skrb za mejo; taka, kakoršno smo je že opetovano naslikali.

Miklavžev večer. — Kakor že zadnjič omenjeno, je letošnji Miklavžev večer privabil vse polno ljudi k »Jelenu«. Otroci je bilo vse živo in v pondeljek pa odraslih, tako, da jih je mnogo moral odti, ker niso našli prostora. — Bil je pač lep, zabaven večer, kojih v Gorici res pogrešamo. Videli smo mnogo novih obrazov, ki niso bili še nikdar med nami, a so Slovenci in še gotovo prav dobri Slovenci. Miklavž nas je privedel do tega spoznanja. Agilnemu »Sokolu« priporočamo, da nam priredi v kratkem zopet kaj zabavnega. —n—

Zgubil je nekdo 280 K dne 1. t. m., in sicer na poti iz St. Mavra do Travnika v Gorici. Kdor je našel denar, naj se oglasi v našem upravištvu, kjer izve naslov onega, ki je izgubil denar.

Sokolski vestnik.

Podpisani odbor izreka vsem onim, ki so na katerikoli način pripomogli, da sta oba Miklavževa večera tako lepo uspela, iskreno zahvalo; posebno pa onim gospodom, ki so prispevali za nakup daril za siromašne otroke in trgovcem ki so darovali obleke, blago in slično. Darovali so: dr. Treo in dr. Tuma po 10 K, dr. Sket 5 K, Dereani, A. P., Koren, Pregrad & Černetič in Ivančič & Kurinčič po 3 K, dr. Faganelj in Gilčvert po 2 K, J. Medved je podaril čepice, Ravnikar in Bisail po 1 obleko, Hedžet & Koritnik triko in Komjanc 50 kg jabolk, K. Drašček je izdatno popustil pri sladčicah. Vsem darovalcem iskrena hvala. Odbor »Sokola«.

Trgovsko-obrtna in gospodarske vesti.

Ustanovitev »Zveze jugoslovanskih hranilnic« je le še vprašanje na bližje bodočnosti. Dne 13. nov. so v Ljubljani zastopniki skoro vseh hrv. in slov. hranilnic sklenili tako zvezo osnovati. To bo ogromnega gospodarskega pomena. Boj proti nemškemu kapitalu se mora pričeti sistematično na vseh črtah. Obeta se nam tudi državna zveza slovanskih hranilnic.

— Jaz ne storim nikomur nič žalega. Je-li prepovedano, sedeti ob cesti?

Ker ni vedela, kaj mu naj odvrne, je odšla zopet v hišo.

Dan je potekal počasi. Proti poldnevu je oni človek izginil. Toda krog petih je bil že spet nazaj. Zvečer ga ni bilo več videti.

Lévesque se je povrnil z nočjo. Povedali so mu vse. Zaključil je:

— To je kak lopov ali tat.

In je legel, ne da bi se še kaj vznemirjal, dočim je njegova družica sanjala o tem potepuhu, ki jo je gledal s tako smešnimi očmi.

Ko se je zdanilo, je pihl močen veter, in mornar, videč, da danes ne bo mogel na morje, je pomagal ženi popravljati mreže.

Krog devetih je pritekla starejša hčerka, tudi Martinova, ki je šla po kruh, in vpila s prestrašenim obrazom:

— Mama, glejte ga že zopet!

Mati se je vznemirila in je rekla vsa bleda svojemu možu:

— Pojdi, Lévesque, in reci mu, naj nikar tako ne voluni, sicer me spravi s tem še ob pamet.

In Lévesque, velik mornar s poltjo kakor opeka, s trdo rdečo brado, z modrim očesom, v katerega sredini je počivala črna pika, z močnim vratom, ki je

Razne vesti.

Podporno društvo za slovenske visokošolce v Pragi je imelo 13. listopada t. l. svoj občni zbor. V VIII. društvenem letu 1908/09 je bilo 6.432 K 70 h prejemkov in 5.195 K 25 h izdatkov, prometa torej 11.627 K 95 h, razdelilo se je 37 prosilcem v 261 primerih 4.619 K 36 h, na prosilca pride torej 124 K 84 h, in na prošnjo (primer) 17 K 69 h. Društvo je od svoje ustanovitve l. 1901 razdelilo 20.720 K 6 h, v 1.162 primerih. Slovenke in Slovenci, podpirajte svojo akademsko mladino v daljni tujini ter ji na takšen način omogočite doseči njene ideale, ki so obenem ideali slovenskega ljudstva, namreč svobodo in napredek. — Društveni odbor se je za leto 1909/10 sestavil tako-le: Predsednik: Ivan Arh, c. kr. vladni svetnik, c. in kr. ravnatelj najvišjih zasebnih in rodbinskih posestev Nj. Veličanstva itd. Podpredsednik: Dr. Bohuslav Franta, svetnik pri deželni odboru kraljevstva Češkega. Blagajnik: Dr. Karel Šebesta, deželni odvetnik in hišni posestnik. Tajnik korespondent: Fran Heric, c. kr. amanuensis vseučilišne knjižnice. Tajnik referent: Dr. Mihajlo Roztohar, pisatelj. Odbornik: Dr. Ivan Žmavc, c. kr. amanuensis vseučilišne knjižnice in pisatelj. Namestnika odbornikov: Dr. Karel Clodounsky c. kr. profesor na češkem vseučilišču itd., in Jan Vladimír Hrásky c. kr. profesor na češki visoki šoli tehnični, državni poslanec itd. Preglednika: Dr. Peter C. Nesý deželni odvetnik, in Jože Valenta nadinženir pri deželni odboru kraljevstva Češkega. Namestnika preglednikov: Anton Hruby, arhitekt, in Alfonz Hrovatin, inženier. Prispevki se naj izvolijo pošiljati na adresu: Dr. Karel Šebesta, advokat, Praga II- Spálená ul. 9.

»Vzgi, Gospod v njih srca ogenj prave ljubezni do Naroda«. Slovenski rodoljub, kateri noče biti imenovan, je naklonil »Podpornemu društvu za slovenske visokošolce v Pragi« dve državni 4% renti po 200 K, za kar se društveni odbor najpriščneje zahvaljuje.

Klub slov. tehnikov v Pragi naznanja predavanje tov. Mačkovška: »Novodobni inženir«, ki se vrši dne 10. t. m. ob 8 zveč. v restavraciji pri Kettnerju na Kralj. Vinogradih. — Gostje dobrodošli!

Epilog »veleizdajniškega« procesa v Zagrebu pred dunajsko poroto. — Danes je pričela pred dunajsko poroto razprava proti nemškemu profesorju d.r.u H. Friedjungu, ki ga tožijo poslanci hrv.-srbske kraljevine zaradi članka: »Avstro-Ogrska in Srbija«, ki ga je Friedjung priobčil v »N. Fr. Presse« 24. marca t. l. V tem članku je namreč dr. Friedjung rekel, da so hrvatsko-srbski poslanci delali za srbsko vlado za združitev Hrvatske in Hercegovine s Srbijo in da so za to delo bili plačani iz Belgrade. Ta težka obtožba prišla je ravno v času, ko so v Zagrebu sedeli pred sodniki srbski »veleizdajalci«. Dr.

bil iz strahu pred vetrom in dežjem zunaj na morju vedno zavrt v volneno ruto, je stopil mirno iz hiše in se približal postopacu.

Začela sta govoriti.

Mati in otroci so ju opazovali strahoma in trepetoma oddaleč.

Nakrat se je neznanec dvignil in se napotil z Lévesque-om proti hiši.

Martinova se je prestrašena umaknila. Njen mož ji je rekel.

— Daj mu košček kruha in kozarec sadjevca. Že od predvčerajšnjim ni nič jedel.

In stopila sta oba v kočo, žena in otroci so jima sledili. Postopač je sedel in začel jesti, pod radovednimi pogledi okoli stoječih in sklonil glavo.

Mati ga je od strani kar požirala z očmi. Obe Martinovi hčerki sta sloneli ob vratih (ena je pestovala najmlajšega otroka) in prebadali tujca z radovednimi očmi. Tudi paglavca, ki sta sedela v pepelu pred kaminom, sta nehala igrati s črnim loncem, kakor da bi hotela motriti čudnega moža.

Lévesque je vzel stolico in vprašal:

— Torej prihajate oddaleč?

— Iz Cete.

— Peš? Menda ne...?

— Da, peš! Če ni cvenka, je človek pač prisiljen.

Friedjung je torej s svojo denunciacijo hotel kompromitirati celi hrvatsko-srbski narod, posebno pa njegove voditelje.

Gasometer počil. — V Homburgu je počil gasometer, ki je hranil v sebi 10.000 m³ plina. Pri tem se je unel tudi stari gasometer s 40.000 m³ plina. Nastal je velikanski plamen. Vsled velikanske vročine niso mogli mnogo pomagati ognjegasci. Mnogo je mrtvih, mnogo tudi opečenih. Nesreča je nastala radi neke razpoke v gasometru.

V Amalfi v Italiji je ustrelil na ulici notar župana. Maščevati se je hotel.

Zastrupljenje z arzenikom. — V Clermond-Ferand na Francoskem je uporabljal neki tovarnar arzenik za podgane. Po nepremišljenosti je shranil zavitek z arzenikom v jedilno shrambo. Soprog je delala torto in v mnenju, da je stolčen sladkor, je dela arzenik vanjo. Posledice niso izostale. Ona, njena hči in odvetnikova gospa so umrle koj, dva otroka odvetnika in mlajša hči tovarnarja se pa bore s smrtjo.

Direktor gledališča v New-Jorku, Guttinger, se je zmotil po noči, šel mesto v svojo spalnico v sosedovo sobo, ta je zavpil, ker je menil, da ga je obiskal tat, toda ravnatelj tega klica ni slišal, ker je bil precej gluhi, prižgal je vžgalico in v tem trenutku ga je zadela krogla. Bil je takoj mrtev.

Zopet žrtev zrakoplovstva. — V Nici je padel s svojim vodljivim zrakoplovom Fernandez 25 m visoko in se pri tem ubil. Ta je tretja žrtev v najkrajšem času. Prvi se je ponesrečil ameriški poročnik Selfridge, drugi je bil pa Francoz Ferber.

V okolici Schweicha na Nemškem je vgriznil stekel pes vse polno ljudi. Enajst med njimi se je šlo zdraviti v Berlin na Pasterjev zavod.

Zeppelin se že pripravlja, da poleti na severni tečaj. Še to pomlad ponese parnik »Poseidon« vse priprave za ekspedicijo na Špicberge.

Vsako leto se dogajajo na francosko-belgijski meji na praznik sv. Barbare med rudarji pretepi. Tudi letos so rudarji z noži obhajali praznik zaščitnice rudarstva. Francozi in Belgijci so se pretepli v Lensu in Pas de Calaisu, kjer je mnogo mrtvih ostalo na pretepišču.

Carica ruska je hudo bolna, kakor poročajo listi, ki dostavljajo, da ni upanja za ozdravljenje.

Španski kralj bo moral biti operiran. Ima hudo ušesno bolezen, v nosu polipa, kar mu otežkočuje dihanje.

Truplo v reki. — Dva ribiča sta potegnila iz reke Sprove v Berlinu žensko truplo brez glave, brez rok, brez prsi in brez spodnjega dela telesa. Truplo mora ležati že kakih 14 dni v vodi. O storilcu ni ne duha ne sluha.

100 milijonov rubljev sta podedovala dva kmeta v Odesi, Karl in Ivan Muenis, ki sta dokazala z listinami sorodstvo s pred davnim časom umrlim feldmaršalom

— Kam pa ste namenjeni?

— Semkaj.

— Ali imate tukaj kakega znanca?

— Mogoče.

Obmolknili so. Mož je jedel počasi, dasi je bil hudo lačen, in za vsakim grizljem je popil požirek sadjevca. Imel je starikev, naguban, izsušen obraz, ki je kazal, da je moral tujec že mnogo prestati.

Lévesque ga je vprašal naenkrat:

— Kako vam je ime?

Oni je odgovoril, ne da bi dvignil obraz.

— Imenujem se Martin.

Mater je pri teh besedah čudno spreletelo. Stopila je korak naprej, kakor da bi hotela videti postopača bolj od blizu, in je obstala z visečimi rokami in odprtimi usti tik pred njim. Nikdo ni zinil več besedice. Nazadnje je povzel Lévesque:

— Ste-li odtod?

— Oni je odvrnil:

— Odtod.

In ko je konečno dvignil glavo, so se srečale njegove oči z ženinimi in so obstale nepremično, kakor da so se pogledi objeli in strnili.

In ona je spregovorila mahoma s spremenjenim, tihim, trepetajočim glasom:

(Konec pride).

Muenis, ki je zapustil 10 milijonov, katere svota je pa sedaj narastla na 100 milijonov.

V Kremziru na Moravskem je poveril mestni blagajnik Viktorin 700.000 K.

Rojaki, izpolnite svojo narodno dolžnost: pristopajte k obrambnemu skladu družbe sv. C. in. M.!

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 vin. Ako je oglas obsejnejši se računa za vsako besedo 3 vin. Najpripravnejše inseriranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na deželi (in celo v mestu) nihče ne pozna, ker nikjer ne inserirajo. Škoda ni majhna.

Gospodina večša slovenskega in nemškega jezika, želi vstopiti takoj v kakšno prodajalno ali pisarno. — Naslov pove upravnistvo našega lista.

3 čevljarske pomočnike

bodisi za finejša, kakor tudi za navadna dela

sprejme takoj

Peter Cotič, čevljarski mojster

Gorica, Raštelj 32.

Dr. Ruggero Kürner,

kirurški zdravnik, bivši asistent na c. kr. kliniki geneologije in ostetrike v Gradcu.

Specialist za ženske bolezni.

Ordinira od 10. 11 predpoldne in od 3.—4. popoldne.

Tekališče Frana Josipa štev. 6.

Restavracija,

stara, dobro idoča v Ljubljani,

se odda v najem

izvežbanemu gostilničarju.

Prijazne ponudbe se prosi na „poštni predal 3“ — Ljubljana.

Povedal Ti je včeraj vsak, kje čevlji žuli Te hudo; a danes vsak molči, ker ve, da nosiš čevlje Ti

“OHO”

J. Medved, Gorica

Tekališče, Josipa Verdi št. 32.

Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici

registrovana zadruga z neomejenim jamstvom.

Načelstvo in nadzorstvo »Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici« je z ozirom na premenjena in dne 21. decembra 1905. v zadrugi register vpisana pravila, pri skupni seji dne 30. decembra 1905. sklenilo za leto 1906. ta-le način poslovanja:

Daje svojim članom posojila na odplačevanje v petih letih, proti odplačilu po 2 kroni na mesec za vsakih 100 kron; na menice pa proti 6% obrestovanju.

Doba za odplačilo pri posojilih na obroke se po želji izposojevalca določi tudi na 10 ali več let.

Vsak izposojevalec plača pri zajemu posojila enkrat za vselej, mesto uradne prispevka v posebno rezervo za morebitne izgube.

Sprejema navadne hranilne vloge v vsakem znesku, jih obrestuje po 4½% večje, stalno naložene pa po dogovoru.

Delaži so dvojni; opravljeni po 2 kroni, glavni po 20 kron.

Zadruga objavlja vsa svoja naznanila v časopisih »Soča« in »Primorec«.

Nova pravila so se razposlala vsem članom; če jih pa po pomoti ni kdo dobil, naj se oglasi v zadrugi uradu v »Trgovskem domu«.

Načelstvo in nadzorstvo.

Denar prihrani kdor kupi izgotovljeno pohištvo pri



Ant. Breščak-u
v Gorici,
v Gosposki ulici št. 14
(v lastni hiši)

kateri ima v zalogi najbogatejšo
izbero pohištva vseh slogov za
vsak stan, priprostega in naj-
finejega izdelka.

Daje tudi na obroke.
Lastna delavnica
za tapcirano pohištvo.
Cene brez konkurence.

Različno pohištvo iz železa
poche na šipe in platno, ogledala
zima in platno.

Prva goriška družba za čiščenje podov

Gledališka ulica 8 — GORICA — Gledališka ulica 8.

Zagotavlja najdovršenejšo izvršitev čiščenja kakoršnegakoli poda.

Cene nizke.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

(V lastni hiši, Gosposka ulica št. 7, 2. nadst. — Telefon 30. 78.

Račun poštne hranilnice št. 8881.

Na občnem zboru dne 30. maja 1906. se je določilo:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½% vsake leto vloge z enoletno odpovedjo po dogovoru. Rentni dohodek plačuje posojilnica sama.

Hranilne vloge se sprejemajo do vsakega dne.

Posojila se dajejo zadrugičnikom na vsakizbno po 10%, na vsakizbno ali zastave in na menice po 6%.

Glavni delaži se obrestujejo koncem leta 1906. s 6%.

Stanje 31. dec. 1905.: Zadrugičnikov 1904 z obrestovanjem 89.362 kron. — Hranilne vloge: 1.727.304-70. — Posojila: 1.693.201.— — Reservni zaklad: 90.230-05. — Vrednost hiš: 111.755 23.

Udlikovana pekarija in sladicarna

Karol Draščik

v Gorici na Kornu v (lastni hiši)

zvršuje naročila vsakovrstnega tudi najfinerjega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, odlikovane velikonočne pince itd.

Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali v originalnih butelkah. Priporoč. se slavnemu občinstvu za mnogo-bro. naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Gospodom gostilničarjem in drugim se ujudno naznanja, da je izšel nov slovenski cenik gramofonov in plošč, dvokoles, šivalnih strojev itd. s čudovito nizkimi cenami pri



Batjel-u

Gorica

Stolna ulica 3-4.

Tam je velika zaloga vsakovrstnih gramofonov od K 15 — K 1000 kakor tudi različnih dvokoles, šivalnih strojev. — Zastopnik kmetijskih strojev, orkestrirajnov itd., mehanična delavnica. — Prodaja tudi na mesečne obroke. — Ceniki franko.

Anton Potatzky v Gorici.

Nasprodi Račtelja 2.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupevališče mirberškega in drabnega blaga ter tkanin, preje in oltij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike

Najboljše šivanke za šivalne stroje

POTREBŠČINE

za krojače in šivilje.

Svetinjske. — Rožni veneli. — Mašne knjžice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi.

Ivan Kravos

na Kornu št. 11. GORICA na Kornu št. 11
sedlarska delavnica



in zaloga različnih konjskih vpreg za lahko ali pa težko vožnjo; dalje ima v zalogi različne konjske potrebščine, kotvalne potrebščine kakor: kovčge, torbice, denarnice, listnice itd. — Izvršuje in sprejma v popravilo različne koleseljne in očljek.

Popravila se izvršujejo točno.

Cene zmerne.

Iz Ljubljane v New-Jork

se vozi najcenejše s prekrasno opremljenimi ekspresnimi parobrodi, takozvanimi cesarskimi brzoparniki:

Kronprinzessin Cecilie, Kaiser Wilhelm II. — Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse

dalje z najnovejšimi modernimi parobrodi: Prinz Friedrich Wilhelm, König Albert, Prinzess Alice, Friedrich der Grosse, Bremen i. t. d. kateri so največji, najhitrejši in najvarnejši te družbe.

Vožnja po morju traja samo 6 do 7 dni.

Zdatne ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna pojasnila in potrebni pouk dá vsakomur

Edvard Tavčar, Kolodvorske ulice št. 35. v Ljubljani nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

Založili smo posebne vrste

blazinice za šampilke

znamka „IDEAL“

na kar opozarjamo slav. županstva, urade, trgovce itd. — Blazinica „Ideal“ se odlikuje posebno v tem, da se odtis koj posuši, prav nič ne zamaže in da se ga ne more izbrisati.

Pred uporabo te blazinice naj se očisti šampilko s **spiritom** ali pa z **mlačno zajfnico**. — Blazinica bodi vedno zaprta, da se ne zapraši in ne izsuši. Za to blazinico je uporabljati izključno le **barvilo** »Ideal«, katero imamo tudi v zalogi.

Blazinice pošljemo na željo tudi na poskušnjo. Cena z barvilom vred K 2-60. Sprejemajo se tudi naročila na šampilke.

Knjigarna A. Gabršček — Gorica.